

วิธีดำเนินการวิจัย

ข้อมูล

การศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของนิสิตเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ในเขตเมืองและเขตชนบทของประเทศไทยนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากการวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรในประเทศไทย (National Longitudinal Survey of Social Economic and Demographic Change in Thailand) ภายใต้การดำเนินงานวิจัยของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนที่เป็นการศึกษาวิจัยในเขตเมืองซึ่งดำเนินการวิจัยในระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2513 และในเขตชนบทระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม พ.ศ. 2512 โดยสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนชายซึ่งอายุไม่เกิน 60 ปีและมีบุตรชายอายุระหว่าง 6 - 12 ปี

การสุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของประเทศไทยนี้ แบ่งเขตการวิจัยออกเป็น 2 ส่วนคือการวิจัยส่วนที่เป็นเขตเมืองอันหมายถึงเขตเทศบาลทั่วประเทศ และผลการวิจัยส่วนที่เป็นชนบทซึ่งหมายถึงส่วนอื่น ๆ นอกเหนือจากเขตเมือง โดยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากอำเภอต่าง ๆ ทั่วประเทศ ยกเว้นอำเภอที่มีหมู่บ้านกระจัดกระจายไม่มีทางคมนาคมที่สะดวกจะเดินทางไปถึงภายในเวลาจำกัดและอำเภอที่มีการปฏิบัติการของผู้ออกการร้ายและสิ่งจังหวัดภาคใดซึ่งได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างประมาณเขตละ 1,500 ครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตเมือง

จะเป็นตัวแทนของครอบครัวประมาณ 1 ต่อ 250 ครัวเรือนทั่วประเทศ และครัวเรือนตัวอย่างในเขตชนบทจะเป็นตัวแทนของครอบครัวประมาณ 1 ต่อ 2,000 ครัวเรือนทั่วประเทศ ระบบการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยใน 2 เขตมีความแตกต่างกันดังนี้

เขตเมือง ได้มีการจัดแบ่งการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในเขตเมืองออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบจัดกลุ่มอย่างมีระบบคือ

ขั้นแรก เป็นการสุ่มตัวอย่างเขตเทศบาลทั่วประเทศ โดยรวมกรุงเทพและธนบุรีเป็น 1 เขต และสุ่มตัวอย่างเขตเทศบาลจากภาคต่าง ๆ ดังนี้คือ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพ-ธนบุรี) 4 เขต ภาคเหนือ 3 เขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 เขต และภาคใต้ 2 เขต

ขั้นที่สอง เป็นการสุ่มตัวอย่างเขตเจ้านับในแต่ละเขตเทศบาลที่ตกเป็นตัวอย่าง ได้เขตเจ้านับในเขตกรุงเทพ-ธนบุรี 32 เขต และจากเขตเทศบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศแห่งละ 2 เขต

ขั้นที่สาม เป็นการสุ่มตัวอย่างครัวเรือน โดยสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากเขตเจ้านับที่ตกเป็นตัวอย่างโดยเฉลี่ยเขตละ 35 ครัวเรือน

จากวิธีการดังกล่าวทำให้ได้ครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นประมาณ 2,183 ครัวเรือน จาก 56 เขต ของ 13 จังหวัดทั่วประเทศ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1 เขตกรุงเทพมหานคร	32 เขตเจ้านับ
2 เขตเทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ	2 เขตเจ้านับ
3 เขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี	2 เขตเจ้านับ
4 เขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี	2 เขตเจ้านับ
5 เขตเทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2 เขตเจ้านับ
6 เขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี	2 เขตเจ้านับ
7 เขตเทศบาลเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา	2 เขตเจ้านับ

8 เขตเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดเชียงราย	2 เขตแฉงนั้บ
9 เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่	2 เขตแฉงนั้บ
10 เขตเทศบาลเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร	2 เขตแฉงนั้บ
11 เขตเทศบาลเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา	2 เขตแฉงนั้บ
12 เขตเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2 เขตแฉงนั้บ
13 เขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี	2 เขตแฉงนั้บ

ในจำนวน 2,183 ครว้เรือนนี้ สัมภาษณ์โคกัสมรสที่ก้าล้งอยู่กันด้วยกั้นจำนวน 1,727 ราย และที่มีไขกัสมรสอีก 795 ราย ซึ่งประกอบควยหัวหนาครว้เรือนชาย 158 ราย หัวหนาครว้เรือนหญิง 298 รายและสตรีที่สมรสแล้ว 339 ราย รวมจำนวนผู้ที่มีภานกัใดทั้งหมด 2,522 ราย

เขตชนบท การจัดแบ่งคุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในเขตชนบทนั้นโคกัสมรสตัวอย่างจากอำเภอต่างๆทั่วประเทศยกเวนอำเภอชายแดนที่มีหนุมานกระจัดกระจาย ไม่มีทางคมนาคมที่คณะนักสำรวจจะเดินทางไปถึงโคกัในเวลาจำกัดและอำเภอที่มีการปฏิบัติการของูกอการรายและสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันโคกัแฉงนั้บปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จากนั้นโคกัทำการคุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคุ่มตัวอย่างแบบการจัดกลุ่มอย่างมีระบบ 3 ชั้นด้วยกัน คือ

ชั้นแรก เป็นการคุ่มตัวอย่างระดับอำเภอ โคกัแบ่งอำเภอในประเทศไทยออก เป็น 15 กลุ่ม ตามลำดับอัตราส่วนของจำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพทางการ เกษตร อกัจำนวนในวัยทำงานทั้งหมดในเขตอำเภอนั้นๆในชั้นนี้คุ่มตัวอย่างอำเภอมากลุมละ 1 อำเภอ

ชั้นที่สอง เป็นการคุ่มตัวอย่างระดับหนุมาน โคกัทำการคุ่มตัวอย่างหนุมานจาก อำเภอที่ตกเป็นตัวอย่างมาอำเภอละ 3 หนุมาน

ขั้นที่สาม เป็นการสุ่มตัวอย่างระดับครัวเรือน โดยวิธีการจัดระบบ (Systematic) โค้ดทำการสุ่มตัวอย่างครัวเรือนจากหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างมา หมู่บ้านละ 35 ครัวเรือน

จากวิธีการดังกล่าว ทำให้ได้ครัวเรือนทั้งสิ้น 1,476 ครัวเรือนจาก 45 หมู่บ้านของ 15 อำเภอทั่วประเทศ ดังรายชื่อต่อไปนี้

1	เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย	106	ครัวเรือน
2	เขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	106	"
3	เขตอำเภอสางเภา จังหวัดตาก	105	"
4	เขตอำเภอบางเขน กรุงเทพมหานคร	92	"
5	เขตอำเภอตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร	98	"
6	เขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี	102	"
7	เขตอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี	100	"
8	เขตอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี	102	"
9	เขตอำเภอกระเปาะ จังหวัดกระบี่	104	"
10	เขตอำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา	90	"
11	เขตอำเภอดำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์	79	"
12	เขตอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา	99	"
13	เขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์	102	"
14	เขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม	104	"
15	เขตอำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี	87	"
	รวม	1,476	"

ในจำนวน 1,476 ครัวเรือนนี้ สัมภาษณ์ได้คุณสมบัติกำลังอยู่กินด้วยกันจำนวน 1,269 ราย และมีโสดสมรสอีก 417 ราย ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าครัวเรือนชาย 77 ราย หัวหน้าครัวเรือนหญิง 129 ราย และสตรีที่สมรสแล้ว 211 ราย รวมจำนวนผู้ที่สัมภาษณ์ได้ทั้งหมด 1,686 ราย

แบบสอบถาม

แบบสอบถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการวิจัยต่อเนื่อง ระยะเวลาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรของประเทศ

ในเขตเมือง สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1 สมาชิกในครัวเรือน
- 2 ความสัมพันธ์ทางครอบครัว
- 3 ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม
- 4 ความคาดหวังเกี่ยวกับบุตร
- 5 รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว
- 6 ประวัติในการย้ายถิ่น
- 7 การเขียนฐานะทางสังคม
- 8 ภาวะการตาย
- 9 การเดินทางไปทำงานประจำวัน
- 10 การติดต่อกับโลกภายนอก
- 11 ความเชื่อต่อสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ
- 12 ข้อมูลเกี่ยวกับอนามัย
- 13 ลักษณะของบ้าน
- 14 ประวัติและฐานะทางสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์ (ภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
- 15 การสมรส
- 16 การตั้งครรภ์และการให้กำเนิด
- 17 ความต้องการที่จะมีบุตรเพิ่ม (ของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
- 18 ความสามารถที่จะมีบุตรได้อีก (ของภรรยาหัวหน้าครัวเรือน)
- 19 ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว

รวมหัวข้อคำถามทั้งหมด 19 หัวข้อ ประมาณ 260 คำถาม

ในเขตชนบทที่เช่นเดียวกันกับในเขตเมือง สำหรับคำถามที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อจุดประสงค์ที่จะขยายขอบข่ายนี้ จากหัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งภรรยา หัวหน้า ครัวเรือนสตรีที่ทำการสมรสแล้ว จากกลุ่มตัวอย่างของโครงการวิจัยนี้ในเขตชนบทด้วย โดยรวมหัวข้อความสำหรับในเขตชนบททั้งหมด 19 หัวข้อ ประมาณ 372 คำถาม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ให้พนักงานสำรวจสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

- ชาย 1 ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรสเพียงคู่เดียวให้สัมภาษณ์สามี
- 2 ถ้าในครัวเรือนไม่มีคู่สมรสเลยให้สัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน (เจ้าบ้าน) โดย

ไม่คำนึงถึงเพศและอายุ

- 3 ถ้าในครัวเรือนมีคู่สมรส 2 คู่ หรือมากกว่านั้น ให้เลือกสัมภาษณ์สามีคนหนึ่ง ตามเกณฑ์ตามลำดับดังนี้ คือ

- ก สัมภาษณ์สามีที่เป็นเจ้าบ้านที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีและกำลังอยู่กับภรรยา
- ข ถ้าเจ้าบ้านไม่มีคุณสมบัติตามข้อ 3 (ก) ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีที่สมรสแล้วและอยู่กับภรรยา โดยพิจารณาว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการ ทำมาหากินของครัวเรือนมากกว่าคู่สามีภรรยาอื่นๆ (ไม่นับเจ้าบ้าน)
- ค ถ้าไม่สามารถกำหนดได้ว่า ผู้ใดมีความสำคัญต่อการทำมาหากินของ ครัวเรือน ให้สัมภาษณ์ชายที่มีอาวุโสสูงสุด แต่ไม่เกิน 60 ปี แต่งงานแล้วและอยู่กับ ภรรยา

หญิง ให้สัมภาษณ์ภรรยาของชายที่ถูกสัมภาษณ์และหญิงทุกคนในครัวเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปีเคยสมรสมาแล้วไม่ว่าสถานภาพสมรสจะเป็นเช่นไรก็ตาม เช่นหม้ายหรือแยกกันอยู่ ก็ตามเป็นต้น

วิธีวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลในการศึกษานี้ จะนำเสนอในรูปแบบตาราง อัตราส่วนหรืออัตราส่วนร้อย โดยวิธีการทางสถิติและคอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวล

ข้อมูลและประเมินผล เพื่อเพิ่มความแน่นอนเชื่อถือได้ของตัวเลข

ข้อจำกัดของข้อมูล

ในการศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในเขตเมืองและเขตชนบทครั้งนี้ ได้อาศัยข้อมูลจากโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ของประเทศไทย ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในโครงการนี้ มุ่งที่จะเก็บข้อมูลทุกด้านที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ของประเทศไทย มิได้มุ่งศึกษาเฉพาะเรื่อง ดังนั้นการที่จะนำเอาข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาในเรื่องความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจึงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ กล่าวคือ

1. ไม่สามารถที่จะนำเอาตัวแปรต่างๆที่ผู้ศึกษาต้องการเฉพาะเรื่อง เช่น รายได้ เชื้อชาติ การติดต่อกับโลกภายนอก ขนาดของครอบครัว เป็นต้น มาศึกษาได้ แต่นำเอาข้อมูลหลักเท่าที่จะสามารถเปรียบเทียบกันได้ ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทที่เกี่ยวกับการศึกษามาใช้ เช่น ปัจจัยทางสังคมก็นำเอาระดับการศึกษาของบิดาและการติดต่อกับสื่อมวลชนมาศึกษา ปัจจัยทางกายเศรษฐกิจได้แก่ อาชีพ สถานภาพการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนปัจจัยทางกานประชากรก็ได้แก่ อายุปัจจุบัน การย้ายถิ่น เป็นต้น

2. ลักษณะของตัวแปรที่นำมาศึกษา บางตัวแปรจะไม่สามารถเปรียบเทียบได้ในระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท เช่น ในเรื่องของดัชนีความมั่งคั่งซึ่งเป็นมาตรวัดที่ใช้วัดถึงความทันสมัย และฐานะความมั่งคั่งของครัวเรือนนั้น ได้อาศัยผลงานวิจัยของผู้ที่ทำได้แล้วซึ่งมีวิธีวัดแตกต่างกันระหว่างเขตเมืองและเขตชนบท ดังนั้นจึงไม่สามารถจะนำมาเปรียบเทียบระหว่างเขตได้ จึงเพียงแต่เป็นการศึกษาเฉพาะในแต่ละเขตเท่านั้น

3. ลักษณะของตัวแปรที่นำมาศึกษา ในบางกรณีจะถาม เฉพาะภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนเท่านั้น เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และบางตัวแปร

มีข้อมูลจำกัดในเฉพาะเขตเท่านั้น เช่น เรื่องการติดต่อกับโลกภายนอกในเขตชนบท และเรื่องเกี่ยวกับเชื้อชาติในเขตชนบทมีอัตราความแตกต่างระหว่างเรื่องเชื้อชาติน้อยมาก จึงทำให้ไม่สามารถนำมาศึกษาเปรียบเทียบได้

4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเรื่องความมุ่งหวังของบิดาเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในครั้งนี้ เป็นคำตอบของบิดาที่มีบุตรชายอายุระหว่าง 6 - 12 ปี ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลจำนวนจำกัด ซึ่งเมื่อนำมาศึกษากับตัวแปรอื่นๆทำให้ยากแก่การวิเคราะห์ และผลที่ได้ไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะอธิบายได้

ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างที่ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจวิจัยในโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรของประเทศไทยในส่วนที่เป็นการวิจัยรอบแรกของเขตเมืองและเขตชนบท ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้คัดเลือกตัวอย่างเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนชายที่สมรสแล้ว และมีบุตรชายอยู่ในวัย 6 - 12 ปีในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่จำนวน 534 ครัวเรือน จากตัวอย่างที่ยังมีชีวิตอยู่ทั้งหมด 2,522 ราย ในเขตเมือง และจำนวน 348 ครัวเรือน จากตัวอย่างทั้งหมด 1,686 ราย ในเขตชนบท และจำนวนตัวอย่างที่นำมาศึกษาในครั้งนี้จะแตกต่างกันไป เมื่อนำเอาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องมารวมพิจารณา เนื่องจากในบางเรื่องไม่คิดรวมจำนวนข้อมูลที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ให้คำตอบหรือตอบว่า ไม่ทราบ ไม่ตอบ แต่ในบางเรื่องจะรวมข้อมูลที่ตอบว่าไม่ทราบ ไม่ตอบไว้ด้วย ถ้ามีจำนวนมากและคิดว่าน่าจะมีผลกระทบต่อจนถึงคำตอบที่ได้ ก็จะรวบรวมคำตอบเหล่านี้ไว้ด้วย

ลักษณะทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนชาย (บิดา) ที่ศึกษา

ก. อายุ

ตารางที่ 1. อัตราส่วนร้อยละของบิดาจำแนกตามอายุปัจจุบัน

อายุ	เขตเมือง	เขตชนบท
20 - 29 ปี	2.6	1.8
30 - 49 ปี	80.5	76.0
50 ปีขึ้นไป	16.9	22.2
รวม	100.0(534)	100(342)

จากหัวหน้าครัวเรือนเขตเมือง 534 ราย พบว่า ร้อยละ 80.5 มีอายุระหว่าง 30 - 49 ปี รองลงมาร้อยละ 16.9 อายุ 50 ปีขึ้นไป และเพียงร้อยละ 2.6 เท่านั้นที่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี ส่วนในเขตชนบทนั้น ร้อยละ 76.0 ของหัวหน้าครัวเรือนชายมีอายุระหว่าง 30 - 49 ปี รองลงมาร้อยละ 22.2 อายุ 50 ปีขึ้นไป และเพียงร้อยละ 1.8 ที่มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี

ข. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 2. อัตราส่วนร้อยละของบิดาจำแนกตามระดับการศึกษา

<u>ระดับการศึกษา</u>	<u>เขตเมือง</u>	<u>เขตชนบท</u>
ไม่มีการศึกษา	20.3	22.6
ป. 1 - ป. 3	4.9	15.5
ป. 4 - ป. 6	41.4	53.7
ป. 7 ขึ้นไป	33.4	8.2
รวม	100 (509)	100 (341)

หัวหน้าครัวเรือนชายที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตเมือง มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มากที่สุด คือร้อยละ 41.4 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 7 ขึ้นไปร้อยละ 33.4 และไม่ได้รับการศึกษาเลยร้อยละ 20.3 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทนั้นมากกว่าครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 53.7 ไม่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงไปคือเกณฑ์ที่ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 22.6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. อาชีพ

ตารางที่ 3. อัตราส่วนร้อยละของบิดาจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	เขตเมือง	เขตชนบท
ข้าราชการ	21.3	7.8
คหชาวย	28.8	7.3
เกษตรกรรม	5.5	82.0
ช่างฝีมือและบริการ	41.6	2.3
อื่นๆ	2.8	.6
รวม	100 (531)	100 (344)

หัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในเขตเมืองส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพช่างฝีมือและบริการร้อยละ 41.6 รองลงมาคือร้อยละ 28.8 ประกอบอาชีพคหชาวยร้อยละ 21.3 ประกอบอาชีพข้าราชการ อาชีพเกษตรกรรมมีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 5.5 ส่วนหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตชนบทนั้นประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดคือร้อยละ 82.0 รองลงมาคืออาชีพข้าราชการร้อยละ 7.8 อาชีพคหชาวยร้อยละ 7.3 และอาชีพช่างฝีมือและบริการน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.3

ง. ดัชนีความมั่งคั่ง

ตารางที่ 4. อัตราส่วนร้อยละของบิดาจำแนกตามดัชนีความมั่งคั่ง

<u>ดัชนีความมั่งคั่ง</u>	<u>เขตเมือง</u>	<u>เขตชนบท</u>
ยากจน	32.6	35.1
ปานกลาง	22.5	18.5
ร่ำรวย	44.9	46.4
รวม	100 (534)	100 (345)

ดัชนีความมั่งคั่ง คือการให้คะแนนสิ่งของเครื่องใช้ที่มีในครัวเรือนเพื่อวัดความทันสมัยและฐานะความมั่งคั่งของแต่ละครัวเรือน โดยทั่วไปแล้วหัวหน้าครัวเรือนชายในเขตเมืองเกือบครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 44.9 มีฐานะร่ำรวย รองลงมาร้อยละ 32.6 มีฐานะยากจน มีหัวหน้าครัวเรือนที่ฐานะปานกลางน้อยที่สุดร้อยละ 22.5 ส่วนในเขตชนบทก็เช่นเดียวกันกับในเขตเมือง คือหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีฐานะร่ำรวย รองลงมาเป็นผู้มีฐานะยากจนร้อยละ 35.1 และผู้มีฐานะปานกลางร้อยละ 18.5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จ. ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ตารางที่ 5. อัตราส่วนร้อยละของบิดา จำแนกตามความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร	เขตเมือง	เขตชนบท
ชั้นประถมศึกษา	6.5	58.7
ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป	47.7	28.9
เท่าที่สามารถ	30.0	7.1
อื่นๆ	15.8	5.3
รวม	100 (520)	100 (342)

เกือบครึ่งหนึ่งของบิดาที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป รองลงมาร้อยละ 29.2 ต้องการให้บุตรได้ศึกษาตามความสามารถของเขา และมีเพียงร้อยละ 6.4 เท่านั้นที่มุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา ในขณะที่บิดาที่อาศัยในเขตชนบทกว่าครึ่งหนึ่งมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาแค่ชั้นประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 28.4 และ 6.9 ที่ต้องการให้บุตรได้ศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปและเท่าที่บุตรจะสามารถเรียนได้

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

บิดา	หมายถึง	หัวหน้าครัวเรือนชายที่สมรสแล้วและมีบุตรชายอายุ 6 - 12 ปี ถ้ามีบุตรอายุ 6 - 12 ปีหลายคนให้ถามเกี่ยวกับบุตรชายคนสุดท้าย
------	---------	---

บุตร	หมายถึง	บุตรชายของหัวหน้าครัวเรือน ชายที่มีอายุ 6 - 12 ปี
เขตเมือง	หมายถึง	เขตเทศบาลทั่วประเทศไทยที่ ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา
เขตชนบท	หมายถึง	ส่วนอื่น ๆ ทั่วประเทศที่นอก เหนือไปจากเขตเมืองและ ตกเป็นตัวอย่างในการศึกษา
ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร	หมายถึง	ความต้องการของบิดาที่จะให้ บุตรได้รับการศึกษาสูงที่สุดใน ระดับใดระดับหนึ่ง
ประถมศึกษา	หมายถึง	การศึกษาระดับประถมปีที่ 1 ถึงประถมปีที่ 7
มัธยมศึกษาขึ้นไป	หมายถึง	การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับอุดมศึกษาและ สูงขึ้นไป
เท่าที่สามารถ	หมายถึง	ระดับการศึกษาที่บุตรสามารถ เรียนได้ ไม่ว่าจะสูงกว่า เท่ากับ หรือ ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา
อื่นๆ	หมายถึง	ความมุ่งหวังของบิดาต่อการ ศึกษาของบุตรที่ขึ้นอยู่กับปัจจัย อื่นๆ เช่น ฐานะการเงินของ ตนหรือยังไม่แน่ใจว่าบุตรควร จะเรียนถึงขั้นไหน

อาชีพราชการ	ได้แก่	ปฏิบัติการที่ใช้วิชาชีพ วิชาการ และปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานบริหารธุรกิจและจัดการดำเนินงาน ราชการ เสมียนพนักงาน
อาชีพค้าขาย	ได้แก่	อาชีพที่เกี่ยวกับการค้า
อาชีพเกษตรกรรม	ได้แก่	อาชีพที่เกี่ยวกับการกสิกรรม การประมง ไล่สัตว์ ป่าไม้
อาชีพช่างฝีมือและบริการ	ได้แก่	อาชีพที่เกี่ยวกับการบริการ การกีฬา และการละเล่นต่างๆ
ดัชนีความมั่งคั่ง	หมายถึง	มาตรารวัดที่สร้างขึ้นโดยการให้คะแนนสิ่งของเครื่องใช้ถาวร ภายในบ้านตามคะแนนมาตรฐาน เพื่อให้เป็นดัชนีวัดฐานะความมั่งคั่งและความทันสมัยของแต่ละครัวเรือน
การขายดื่มในเขตเมือง	หมายถึง	<ol style="list-style-type: none"> 1 การขายข้ามเขตจังหวัด 2 การขายข้ามเขตเทศบาล ภายในจังหวัดหรืออำเภอ เช่น ก ข ย จากในเขตเทศบาลไป นอกเขตเทศบาล

การย้ายถิ่นในเขตชนบท

หมายถึง

- ข ย้ายจากนอกเขตเทศบาล
ไปในเขตเทศบาล
- ค ย้ายจากในเขตเทศบาล
หนึ่งไปอีกเขตเทศบาล
หนึ่ง

- 1 การย้ายข้ามเขตจังหวัด
- 2 การย้ายข้ามเขตอำเภอ
- 3 การย้ายข้ามตำบล
- 4 การย้ายข้ามหมู่บ้าน

ในการศึกษารั้งนี้ได้
พิจารณาในแง่ของความถี่ใน
การย้ายถิ่นของบิดาทั้งในเขต
เมืองและเขตชนบท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย